

Hagijate jahiomaduste kindlakstegemise katse eeskiri

Kinnitatud EKL JKK Eestseisuses 10.8.2022
Kinnitatud EKL Volinike Koosolekul 13.09.2022
Kehtib alates vastuvõtmisest.

1. Eesmärk

- 1.1. Selgitada välja jahiks sobivad koerad.
- 1.2. Testida koerte võimekust töötamisel jahis.

2. Katse korraldamise tingimused

- 2.1. Jahikatset korraldatakse vastavalt jahikatsete üldeeskirjale vastava loomaliigi jahiajal jahi käigus.
- 2.2. Hagijate jahiomadused tehakse kindlaks jänese, rebase ja šaakali jälitamisel, kusjuures väljastavasse protokollli märgitakse, millist ulukit hagijas jälitas. Jänese jälitamisel märgitakse, kas koer jälitas valge- või halljänest.
- 2.3. Katsed korraldatakse kevadel ja sügisel mustal kulgerajal. Katseid võib korraldada ka valgel kulgerajal. Valgeks loetakse kulgerada siis, kui maas on niipalju lund, et uluki jälg on selgesti nähtav.
- 2.4. Koeri katsetatakse ükshaaval.
- 2.5. Katsel osalemise järjekord loositakse.
- 2.6. Katset hindavad vastavat hindamisõigust omavad jahikatsekohtunikud paaris, koos nimetatuna komisjon.
- 2.7. Katse soorituse juures võivad viibida koerajuht, komisjon, komisjoni poolt määratud abilised ja kuni 2 harjutuskohtunikku.
- 2.8. Katseid ei korraldata:
 - kui lumikatte sügavus on üle 20 cm;
 - lumekooriku puhul;
 - kui õhutemperatuur on alla -10 °C (külmem kui -10°C);
 - kui õhutemperatuur on üle 20 °C;
 - pikaajalise vihma- või lumesaju puhul;

3. Nõuded osavõtjatele

- 3.1. Katsel võivad osaleda kõik Jahikatsete üldeeskirja tingimustele vastavad koerad.
- 3.2. Indlevad emased katsel osaleda ei või.

4. Katsetamise käik

- 4.1. Katse algul tutvustab kohtunik katse käiku ja eeskirja.
- 4.2. Uluki liikvele ajamiseks antakse kaks sooritust, iga soorituse kohta koerale 1 tund. Kui hagijas kahe katse jooksul ulukit liikvele ei aja, katkestab komisjon edasise katsetamise.
- 4.3. Katteks nimetatakse Eesti hagija ja alarühma 6.1.3 kuuluvate väikeste hagijate poolt aetava uluki jälgede kaotamist, sellele järgneva üle kahe minuti kulutatud ajaga nende uuesti leidmiseks. (Teiste hagijate puhul kehtib üle ühe minuti kulutatud aeg). Katked summeeritakse lõpptulemuse arvutamiseks.

- 4.4. Katke üldaja hulka ei arvestata aega, mida koer kulutab janu kustutamiseks, loomulike tarvete rahuldamiseks. Kui viimase katke puhul jälgi uuesti ei leitud, siis jälgede otsimiseks kulutatud aega töö hulka ei arvestata.
- 4.5. Hagijate jahiomaduste hindamisel peab komisjon arvestama tingimusi, mis mõjutavad koerte töö tulemusi nagu maastiku iseloom, katsetamise ala asustus ulukitega, kulgeraja seisukord ja ilm, samuti katsetamise aasta- ja päevaaeg jne.
- 4.6. Hagijad kõrvaldatakse katsetelt:
- a) kui nad ründavad kariloomi;
 - b) kui nad osutuvad lõhverdajaiks (sagedane kilkamine uluki jälgede puudumisel) 10 minuti jooksul;
 - c) kui nad jälitavad ulukit vaikides;
 - d) kui hagijas 20 minuti jooksul pärast lõast vabastamist ei alusta uluki otsimist.
 - e) Pidev eelkilamine otsinguks ettenähtud aja jooksul, mis ei lõpe uluki liikvele ajamisega, loetakse veaks ja hagijas kõrvaldatakse katsetelt.
- 4.7 Kuni uluki liikvele ajamiseni võib koerajuht suunata koera, seejuures ei tohi ta segada koeral näitamast jahiomadusi. Pärast uluki liikvele ajamist peab koerajuht järgnema koerale koos ühe komisjoni liikmega ega tohi segada koera tööd. Viimase nõude mittetäitmisel koer kõrvaldatakse katsetelt.
- 4.8 Koera tööd katsetel hinnatakse juhul, kui üks või mitu komisjoni liiget nägi aetavat ulukit. Kui koer leiab esimese 10 minuti jooksul uluki, keda kohe ka ajama hakkab, võib komisjon paluda koeral näidata otsingut uuesti peale ajamise lõpetamist hindamaks otsingu elementi.
- 4.9 Koheselt peale hagija katsetamist kooskõlastavad kohtunikud kohapeal oma hindad töö üksikute lõikude osas ja annavad töö eest lõpliku hinde, mis tehakse teatavaks koerajuhile.

5. Hindamine

- 5.1. Katsetel tehakse kindlaks ja hinnatakse järgmisi hagijate jahiomadusi: otsing, tootlikkus, meisterlikkus, haistmine, visadus, hääle tugevus, hääle musikaalsus, kilkamise õigsus, väledus, kuulekus.
- 5.1.1. Otsing – uluki ülesotsimine kuni tema ärkvele ajamiseni. Otsingu hindamisel arvestatakse otsingu ulatust, koera iseseisvust, sihikindlust ja seda, kuivõrd hagijas peab kinni saatja liikumissuunast ja valib jahikõlvikuid.
- 5.1.2. Tootlikkus – koera oskus uluk kiiresti üles leida, arvestades selleks kulutatud aega. Tootlikkuse hindamisel arvestatakse maastiku iseloomu, uluki asustustihedust, aasta- ja päevaaega. Hagija kutsumist kaja peale liikuma hakanud ulukit jälitama lubatakse erandina komisjoni loal.
- 5.1.3. Meisterlikkus – pauside ja katkete vähene arv, kaotatud jälgede leidmise kiirus, aju terviklikkus ja kestus. Kaotatud jälgede leidmiseks on koeral aega 20 minutit.
- 5.1.4. Haistmine – hagija võime haistmismeele abil leida ja ajada ulukit.
- 5.1.5. Visadus – aju kestus ja püsivus kaotatud jälgede leidmisel.
- 5.1.6. Hääle – hinnatakse eraldi hääle tugevust, musikaalsust ja kilkamise õigsust. Hääle tugevus määratakse kõlavuse, kuuldavuse ja kilkamiseviisi järgi. Hagijate hääled on ühe- ja kahetoonilised, iniseva, voolava või ulguva varjundiga.

Kilkamise õigsus seisneb selles, et hagijas peab kilkama ainult aetava uluki järgedel.

5.1.7. Väledus – kiirus, millega hagijas ulukit jälitab.

5.1.8. Kuulekus – kuivõrd koer allub koerajuhile ja kui ruttu ta kutse peale ilmub.

Kuulekust hinnatakse ajal, mil koer ei jälita ulukit.

5.2. Hagijate tööd hinnatakse järgmiste maksimaalsete hinnetega punktides:

Jahiomadus	Max.punkt
Kõrgeim hinne	
Otsing	10
Tootlikkus	5
Meisterlikkus	25
Haistmine	10
Visadus	15
Hääl	
Tugevus	10
Musikaalsus	5
Kilkamise õigsus	5
Väledus	10
Kuulekus	5
Üldhinne	100

5.3. Järgu saamiseks peab katsetatav hagijas saavutama miinimumhinded

	I	II	III
Üldhinne vähemalt	80	70	60
Sellest:			
Meisterlikkus	20	18	16
Hääle tugevus ja kõlavus	7	6	5
Kilkamise õigsus	4	4	3

5.4. Tulemuse saamiseks peavad hagijad ajama

a) komisjoni poolt nähtud jänest

I järgu diplomi saamiseks vähemalt 60 minutit,

II järgu diplomi saamiseks vähemalt 50 minutit,

III järgu diplomi saamiseks vähemalt 40 minutit.

b) komisjoni poolt nähtud rebast ja šaakalit

I järgu diplomi saamiseks vähemalt 120 minutit,

II järgu diplomi saamiseks vähemalt 90 minutit,
 III järgu diplomi saamiseks vähemalt 60 minutit.

5.5. Kui hagiias aju ajal läheb üle ühelt jänest teise jänese või rebase ajamisele, hakatakse tööd hindama vahetatud uluki nägemise momendist. Kui koer läheb rebase või šaakali jälitamisel üle jänese jälitamisele, tema tööd ei arvestata. Kui koer vahetab jänest, vähendatakse visaduse eest antavat hinnet.

5.6. Kõikide katkete maksimaalne koguaeg:

a) Jänese ajamisel:

Aju Kestvus

Katkete koguaeg	60 min.	50 min.	40 min.
I järgu saamiseks	15 min.	-	-
II järgu saamiseks	21 min.	18 min.	-
III järgu saamiseks	27 min.	21 min.	18 min.

b) Rebase ja šaakali ajamisel:

Katkete koguaeg	120 min.	90 min.	60 min.
I järgu saamiseks	15 min.	-	-
II järgu saamiseks	21 min.	18 min.	-
III järgu saamiseks	27 min.	21 min.	18 min.

5.6 .Hagijate töö hindamisel kasutatakse alljärgnevat orienteeruvat hinnete skaalat:

Nõuded kõrgeima hindenumbri saamiseks	Kõrgeim hinne punktides	Hinnet alandavad otsused	Orienteeruv hinne punktides
Kõrgeim hinne antakse iseseisva, küllalt ulatusliku (300–400 m) otsingu eest, mis toimub kiire galopis, vahel ka	10	I Otsing Hagijas töötab otsingul kõigi näitajate osas kõrgeimale hindele, kuid traavides, vahel isegi aeglaselt traavides või sammu käies.	8
		Otsing keskmise ulatuse	6

<p>traavides, kusjuures koer peab koerajuhiga kontakti.</p>		<p>ning kiirusega, koer peab koerajuhiga kontakti.</p> <p>Otsing pole ulatuslik (100 m piires), koer tuhnib kaua vanadel jälgedel ja peab koerajuhiga halvasti kontakti. Koer otsib sammu käies</p> <p>Otsing on liiga ulatuslik, koer väljub hääle kuuldekaugusest ja pole juhitud.</p> <p>Koer otsib koerajuhi vahetus läheduses, traavides või sammu käies</p>	<p>4</p> <p>4</p> <p>2</p>
<p>Katsetatav hagijas ajab uluki liikvele katse esimesel poolel või rasketes tingimustes katse teisel poolel.</p>	<p>5</p>	<p>II Tootlikkus</p> <p>Hagijas ajab uluki liikvele teisel katsel.</p> <p>Koer ilmub ruttu koerajuhi kutsele ja asub 1-2 minutit tagasi nähtud uluki jälgedele.</p>	<p>3</p> <p>2</p>
<p>Kõrgeima hindega hinnatakse terast ja selget ilma katketeta harvade pausidega aju 60 minuti jooksul.</p>	<p>25</p>	<p>III Meisterlikkus</p> <p>a) Jänest ajades</p> <p>Terane ja selge aju lühikeste pausidega 60 minuti jooksul katkete üldajaga kuni 6 min.</p> <p>Sama, kuid katkete üldaega 7-12 minutit.</p> <p>Sama, kuid katkete üldaeg</p>	<p>24–23</p> <p>22-21</p> <p>20</p>

		13-15 minutit	
		Kindel aju 60 minuti jooksul, katkete üldajaga 22–24 min. või aju 50 min., katkete üldaeg kuni 18 min.	17
		Aju kestus 60 min., katkete üldaeg 27 min. Või aju kestus 50 minutit, katkete üldaeg 21 Min. või aju kestus 40 min., Katkete üldaeg 18 min.	16
		60 minutilisest tööst puhast aju 32–22 minutit.	15
		60 minutilisest tööst puhast aju 21–16 minutit.	14
		50 minutilisest tööst puhast aju 28–20 minutit.	13
		50 minutilisest tööst puhast aju 19–16 minutit.	12
		40 minutilisest tööst puhast aju 21–18 minutit.	11
		40 minutilisest tööst puhast aju 17–16 minutit.	10
Kõrgeima hindega hinnatakse terast ja selget ilma	25	b) rebast või šaakalit ajades Terane ja selge aju lühikeste pausidega 120 minuti jooksul	24-23

katketeta harvade pausidega aju 120 minuti jooksul.	katkete üldajaga kuni 6 min.	
	Sama, kuid katkete üldaeg 7–12 minutit.	22-21
	Sama, kuid katkete üldaeg 13–15 minutit.	20
	Kindel aju 120 minuti jooksul, katkete üldajaga 22-24 min. või aju 100 min., katkete üldaeg kuni 18 min.	17
	Aju kestvus 120 minutit, katkete üldaeg 27 minutit	16
	Ajukestvus 100 minutit, katkete üldaeg 21 minutit	15
	Aju kestus 90 minutit, katkete üldaeg 18 minutit	14
	120 minutilisest tööst puhast aju 32-22 minutit.	13
	120 minutilistest tööst puhast aju 21-16 minutit	12
	100 minutilisest tööst puhast aju 28-20 minutit.	11
	100 minutilisest tööst puhast aju 19-16minutit.	10

		80 minutilisest tööst puhast aju 21-18 minutit.	9
		80 minutilisest tööst puhast aju 17-16 minutit.	8

IV Haistmine

Kui meisterlikkuse eest on 20 ja rohkem punkti, antakse haistmise eest 9–10 punkti.

Kui meisterlikkuse eest on 18–19 punkti, antakse haistmise eest 7–9 punkti. Kui meisterlikkuse eest on 16–17 punkti, antakse haistmise eest 6–7 punkti.

Märkus. Kui koer rasketes tingimustes (ilmastik ja kulgeraja seisukord, rasked maastikulõigud) näitab head haistmisvõimet, aga samuti arvestades koera tootlikkust, väledust ning kilkamise õigsust, võib komisjon kõrgendada punkte haistmise eest.

Nõuded kõrgeima hindenumbri saamiseks	Kõrgeim hinne punktides	Hinnet alandavad Puudused	Orienteeruv hinne punktides
Kõrgem hinne Antakse hagiiale Kes on ajanud jänest 60 min. või Rebast ja šaakalit 120 min. ja on komisjoni poolt ära kutsutud.	15	V Visadus Hagijas ajas jänest 50min.: rebast või šaakalit 100 min. ja Kuigi viimase katke puhul jälgi uuesti ei leidnud, hagijas katkelt ära ei tulnud Hagijas ajas jänest 40 min.: rebast või šaakalit 80 min. ja Kuigi viimase katke puhul jälge ei leitud, hagijas katkelt ära ei tulnud.	14 13

		Pärast 40 min jänese või 80min. rebase või šaakali ajamist läks hagijas katkele ja 20 min. pärast lõpetas kaotatud jälgede otsimist.	12-11
		Sama, kuid 15 min. pärast jättis kaotatud jälgede otsimise.	10-9
		Sama, kuid 10 min. pärast jättis kaotatud jälgede otsimise.	8-7
		Sama, kuid 5 min. pärast jättis kaotatud jälgede otsimise.	6-5
		Hagijas loobus uluki ajamisest Otse värskel jäljel	4-1
		Ajul jäneste vahetamise puhul alandatakse hinnet visaduse eest 3 punkti võrra	
Väga tugev, kaugelele kostev ja kõlav hääl. Kilkab tihti	10	VI Hääl (hääl tugevus, kuuldavus, kilkamisviis) Hääl on tugev, kaugele kostev, kilkab tihti	9
		Sama, kuid ei kilka tihti	8
		Hääl on tugev, kaugele kostev, kuid kilkab harva; hääl on küllalt kaugele kostev, kilkab tihti.	7

		Hääl on üsna kaugele kostev, kuid kilkab harva.	6-5
		Hääl pole kaugele kostev ega Kõlav, kilkab harva	4

Märkus. Hääle hindamisel peab komisjon arvestama tuule tugevust, aastaaega ja maastiku iseloomu.

Nõuded kõrgeima hindenumbri saamiseks	Kõrgeim hinne punktides	Hinnet alandavad puudused	Orienteeruv hinne punktides
Meloodiline, laulev, sageli kõrguses vahelduv hääl (näib nagu ajaks kaks koera) või hääl on meloodiline, selgelt tajutava ulguva, voolava või iniseva varjundiga.	5	2. Musikaalsus Meloodiline, laulev hääl, mille kõrgus ei muutu sageli, või meloodiline, laulev, kuid nõrga ulguva või voolava varjundiga hääl.	4
		Kahetooniline, laulev, nõrga Kõrvalvarjundiga hääl.	3
		Kahetooniline, laulev, ilma kõrvalvarjunditeta hääl.	2
		Tõule omane, ühetooniline laul.	1
Hagijas kilkab	5	3. Kilkamise õigsus	

ainult aetava uluki jälgedel.	Hagijas kilkab aetava uluki jälgedel, vahel jälgedest ületormamisel ja katkel, harva vanadel jälgedel (eelkilkamine).	4
	Hagijas kilkab aetava uluki jälgedel, nendest ületormamisel, kaotatud jälgede otsimisel ja vanadel jälgedel	3
	Hagijas kilkab, ajades jälgi vastassuunas üle 3 minuti, või kilkab tihti ka paigal püsites.	2
	Hagijas otsib kaotatud jälgi kilgates või ajab jälgi vastassuunas üle 3 minuti.	1

Märkus. Eelkilkamist rebasele ja šaakalile ei loeta puuduseks.

Nõuded kõrgeima hindenumbriga saamiseks	Kõrgeim hinne punktides	Hinnet alandavad Puudused	Orienteeruv hinna punktides
Hagijas jälitab ulukit kiires galopis, ilmudes uluki järele 1-1,5 minuti pärast.	10	VIII Väledus Sama, kuid 1,5–2 minuti pärast. Aju raskes galopis.	9 8-7

		Aju kiiresti traavides.	6
		Aju traavides.	5-4

Märkus. Väledust hinnatakse, kui aju algusest on möödunud vähemalt 10 minutit.

Nõuded kõrgeima hindenumbri saamiseks	Kõrgeim hinne punktides	Hinnet alandavad Puudused	Orienteeruv hinna punktides
Enne töölesaatmist seisab hagijs kõrval ilma kaelarihmata. Jahipasuna signaali või koerajuhi hüüde peale tuleb koer kohe juurde (kui ta ei aja).	5	X Kuulekus Hagijas liigub rihmas olles rahulikult ja ilmub kiiresti kutse peale.	4
		Hagijas liigub rihmas olles rahulikult, kuid ei ilmu meelsasti kutse peale või rebib.	3
		Hagijas ei ilmu kutse peale.	2
		Hagijas ei anna ennast koerajuhile kätte.	0